

БЪЛГАРСКИТЪ ДЪРЖАВНИ ЖЕЛѢЗНИЦИ И РАЗВИТИЕТО НА БЪЛГАРСКАТА ИНДУСТРИЯ

Едно отъ условията за развитието на индустрията, и то сжществено, е сравнително по-евтиното превозване на суровитѣ материали, горивата и фабрикатитѣ.

Евтиниятъ превозъ на суровитѣ материали позволява тѣхното доставяне отъ мѣсто-производството имъ до индустриалното предприятие, при сравнително низки цени. Горивото, което за нѣкои индустрии представлява значителна частъ отъ производственитѣ разноси на продукта, необходимо е сжщо да бжде доставено при сравнително низки превозни цени. Въ състава на производственитѣ разноси на индустриалнитѣ предприятия превознитѣ разноси трѣбва, споредъ коштуемата стойностъ на продукта, да влѣзатъ въ такъвъ размѣръ, че да дадатъ възможностъ той да се произведе при цена, която да позволи неговата продажба.

При установяване на индустриалнитѣ предприятия въ дадено мѣсто, обикновено нѣколко елемента играятъ решаваща роля: предприятието да се построи най-близко до мѣстопроизводството на суровитѣ материали, до мѣстопроизводството на горивния материалъ, най-близко до главния консумативенъ центъръ, или въ мѣсто, кждето работната ржка е най-евтина.

Всички тѣзи елементи, обаче, почти е невъзможно да съвпадатъ на едно опредѣлено мѣсто. Поради това, за тѣзи, които не съвпадатъ, следва да дойдатъ на помощъ превознитѣ срѣдства, за да улеснятъ установяването и дейността на предприятието, при условия повече или по-малко независими отъ рентата на мѣстонахождението на предприятието спрямо нѣкои отъ горнитѣ елементи.

Това могатъ да направятъ само превознитѣ срѣдства, които извършватъ масовъ транспортъ, вследствие на което, възъ основа на закона за обратната пропорционалностъ на коштуемата цена на превода съ интензивността на трафика, цената на превода може да бжде толкова по-ниска, колкото трафикътъ е по-масовъ и по-интензивенъ. Прибавенъ къмъ това и принципътъ въ желѣзницитѣ за опредѣляне цената на превода не само възъ основа на коштуемитѣ разноси на превода, но и възъ основа стойността

на превозванитѣ стоки, то цената на превода за евтинитѣ стоки, каквито сж обикновено суровитѣ материали и горивото за индустрията, може да бжде още много по-ниска и следователно, установяването на предприятието да е по-независимо отъ разстоянието на мѣстопроизхода на суровитѣ материали и горивото.

Произведенията на индустрията сжщо трѣбва да намѣрятъ колкото е възможно по-широкъ пазаръ. Последниятъ рѣдко може да бжде въ близостъ до индустриалното предприятие. Той е толкова по-широкъ, колкото пространствено повече населени мѣста може да засегне. Неговото разширение въ пространството следователно може да стане само при наличността на сигурни и евтини превозни срѣдства, които да извършватъ масови превози. Тѣ действително ще позволятъ, щото превознитѣ разноси, които ще се прибавятъ къмъ производственитѣ разноси на произведенията, да не бждатъ въ такъвъ размѣръ, че въ консумативния центъръ продажната цена на продукта да е такава, щото да унищожавя печалбата и да спъне потикътъ за произвеждане на продукта или пъкъ той да бжде толкова скжпъ, че консуматорътъ да нѣма интересъ да го купува или пъкъ да се мжи да го замѣни съ другъ или най-малкото да ограничи употреблението му.

Превознитѣ срѣдства, които осигуряватъ сигуренъ и сравнително евтинъ масовъ транспортъ на дълги разстояния, сж паракоритѣ и желѣзницитѣ. Автомобилитѣ, колкото и да сж развити вече, при всички удобства, които въ нѣкои случаи и за известни разстояния създаватъ, не сж още достигнали, отъ стопанска гледна точка, да осигурятъ евтинъ, сигуренъ, бръзъ и масовъ транспортъ на дълги разстояния.

Паракорнитятъ транспортъ, колкото и интересенъ въ случая да се явява, не е обектъ за разглеждане въ настоящата ни статия. Ще се ограничимъ следователно съ желѣзничния транспортъ, и то като се спремъ по обстойно на Б. д. желѣзници въ връзка съ развитието на българската индустрия.

Днесъ желѣзницитѣ сж добили такова развитие, че тѣ сж като че ли намалили об-